

# MAGARÁG

Proprietar: „Frima” S. A. înreg. la Trib.  
Bihor Fsoc. 1798—1938

Administrator delegat și girant responsabil  
Văduva lui PĂSZTOR EDE

Fondator: PĂSZTOR EDE

Redactor responsabil:  
Dr. SÁHY LÁSZLÓ

Înregistrat în registrul Publicațiilor: Tribunalul Bihor Dos. No. 810—1938. Ordonanța No. 15—1938. — Redacția și admin. Oradea, Piața Mihai Viteazul 4.

## Az angol-francia együttműködést leszögezte Chamberlain

Páris, július 16. Chamberlain és Daladier között ma gánlevélváltás folyt. A levélváltás során — a Daily Herald értesülése szerint — a két miniszterelnök leszögezte az angol és francia kormányok együttműködését az összes kérdésekben és leszögezték a spanyol, a cseh és a földköziten geri kérdésben tanúsítandó együttműködés alapelveit.

## Cáfolják a Balti-Fekete tengeri államszövetség tervét

Varsó, július 16. Beck lengyel külügyminiszter vissz aérkezett Varsóba. Lett hivatalos körökben cáfolják azt a hírt, hogy Beck utjának célja a Balti tengertől a Fekete tengerig terjedő és lengyel befolyás alatt álló államszövetség kiépítése lett volna.

## Ujabb békeközvetítési kísérlet a Távolkeleten

Hangau, július 16. Igen komoly és beavatott hankai körök úgy tudják, hogy az európai hatalmak erősen dolgoznak a távolkeleti béke létrehozása érdekében. Öt európai nagyhatalom megbízottjai egyszerre puhatoloznak és tárgyalnak. A jelentések egyelőre csak a

kinai vezető körökkel folytatott megbeszélések részleteiről adnak felvilágosítást és nem tudni, hogy ezzel párhuzamosan milyen lépések történtek. A békeközvetítés miatt Trautmann hankai német nagykövét elhalasztotta Németországba való visszautazását. West-

fried svéd követ ez ügyben két hetet töltött Hankauban, majd visszatért Hongkongba.

Tokió, július 16. Északjapánban a felhőszakadás árvízvet okozott. Az ár 5700 hektár földet borított el. 54 ház beomlott, 5 ember a vízbe fulladt.

## Kigyulladt a tudószanatórium, mert neki ment egy repülőgép

1 beteg meghalt, 16 súlyosan megsebesült

Buenos Ayres, július 16. A Buenos Ayres és Rio de Janeiro között közlekedő utas szállító repülőgép kényszerle-

szállást végzett. Leszállás közben nekiütközött egy tudószanatóriumnak és felrobbant. A gép utasai közül senki sem se-

besült meg, ellenben a tudószanatórium épülete kigyulladt. Egy beteg meghalt, tizenhatan súlyosan megsebesültek.

## Óriási izgalom a jeruzsálemi bombamerénylet miatt

20 halálos áldozata van a bombarobbanásnak

Jeruzsálem, július 16. Egész Palesztinát izgalomban tartja az a bombamerénylet, amely pénteken reggel történt a jeruzsálemi King Dávid uccában. A legújabb jelentések szerint, a bombarobbanás tizenhárce embert ölt meg, negyvenkettőt súlyosan és hetvenkettőt könnyebben sebesített meg. A me-

rénylet abban a pillanatban történt, amikor egy rendőrájár az Omár mecset felé haladt azzal a céllal, hogy ott fegyverek után kutasson és nyilvánvalóan ezt akarták megakadályozni. A hatóságok megtiltották a negyed lakóinak hogy esti hat óra után az uccákon tartózkodjanak. Az egész arab ne-

gyedben nagy izgalom uralkodik.

Ujabb jelentések szerint a halottak száma 20-ra emelkedett.

A vidéken ujabb bombamerényletek történtek. Nađrucban a hegyekben rejtőző arabok rálöttek az angol katonaságra.

## TÁVIRAT

A FRANCIA KÖVET TANÁCSKOZÁSA A CSEH KORMÁNNYAL

Prága. — A prágai francia követ tanácskozott Bonnet külügyminiszterrel. Hír szerint a követ a cseh kormány nál siettetni fogja a nemzeti törvény megszavazását. A parlament azonban legjobb esetben augusztus 10-én foglalkozhat a törvényjavaslattal.

„A HÁBORU FELÉ SODRÓDUNK”

London. — Az angol véderő-felszerelési miniszter egy népgyűlésen beszédet mondott. A felfegyverkezéssel egyidejűleg — mondotta — ki kell mélyíteni a barátságot minden állammal. Közkeletű szólásmondás, hogy a háboru felé sodródunk. Ezt a sodródást meg lehet akadályozni barátságos tárgyalásokon alapuló megegyezésekkkel.

22 házat döntött romokba Valenciában a nemzetiek légitámadása

Valencia, július 16. A nemzetiek repülőgépei pénteken újból támadást intéztek Valencia ellen. Öt bombavető gép mintegy száz bombát dobott le és

a bombák a Grao negyed 22 házat semmisítették meg. Alicantet is öt gép bombázta és itt a bombázásnak hat halottja és huszonkét sebesültje van.

A köztársasági csapatok Sarriónál ellentámadásba mentek át és behatoltak a nemzetiek állásaiba.

Az uccákon kemény harcok folytak.

Időjárás

A bucurestii Meteorologiai Intézet jelenti: Változó felhőzet, keleti szél, a hőmérséklet nem változik.

Mai számunk 8 oldal, 2 lei

# A mezőgazdaság színvonalának emelése -- a kormány programjának főpontja

A kormány kiáltványának a mezőgazdaságnak szánt fejezete külön érdeklődésre tarthat számot. Egyébként az a gond, amelyet az ország vezetői a földművesség iránt tanúsítanak: Őfelsége a király összes beszédeiben és akcióiban megnyilvánul. A parasztok a „földművesek királyának” nevezték el az uralkodót azért a szeretetért és gondért, amellyel a földműves réteget hivatása magaslatára akarja emelni.

A kormány az új alkotmány szellemében a tulajdonnak stabilitást akart adni, hogy ilyen módon megerősítse Románia mezőgazdasági fejlődésének az alapjait. Siettettké a folyamatban levő agrárreform-kérdések megoldását, a kataszteri méréseket megsokszorozták, a tulajdorrögzítési munkálatokat befejezték, a telepéseket segít-

lyezték, az állam élt elővásárlási jogával.

A kormány munkájában a mezőgazdasági minisztérium technikai szerveinek segítségével, a Mezőgazdasági Kamarak és prefekturák közreműködésével bonyolította le.

Az első eredmény: a vetésterület megnagyobbodása volt. Ma már nincsenek megműveletlen, gazzal teli földdarabok. A földeket trágyázzák, a legelőket megtisztították és az összes technikai munkálatokat idejében és a legjobb kivitelben végezték el. Olcsóbb lett a traktor, a vetőmag. Ingyen, vagy nagy árleszállítás mellett osztották szét a textilművek és takarmányművek magvait. A szántóföldek jókarban tartása összefüggésben áll az állatok számával és minőségével. Ezért nagyszámu apaáll-

tot vásároltak, amiket a községek és tenyészetek rendelkezésére bocsájtottak. Hasonlóképpen növelték az állatbetegségek elleni védekező eszközök számát.

A kormány nagy mértékben támogatta a szőlőtermelést. Az új szőlővédelmi törvénnyel a szőlőtermő vidékek elhatárolásával, a direkttermők és vad ültetvények eltávolításával. A jövőre nézve pedig új adórendszer bevezetésével oldják meg a szőlőtermelés válságát, — amely lehetővé fogja tenni a nem remesített ültetvények ki cserélését.

A gyümölcs-termelés elősegítése céljából nemesített facsemetéket fognak szétosztani, gyümölcsipar berendezéseket felszerelni és a kormány új piacokat szerez a román gyümölcs részére.

dik munkaadójával, az angol parlamenttel szemben.

Ugyanígy számot kell adnia az angol hajókat ért bombákról. Munkaadója és megbízója sőt benne bizója, a City, az üzleti negyed számon kéri: mit jelentsen az, hogy az angol kereskedelmi hajókat bombázzák. Micsoda üzlet az ilyen?

És Chamberlain izzad és hebeg. Bizony ott háboru van, — ismeri be és hadizónán belül bombázni szokták az idegen hajókat.

Nagy tévedés azt hinni, hogy azért, mert a hagyományos angol parlamentáris forma gondosan kerüli a botrányt, Chamberlain sorsa nincsen megpecsételve. Az angol politikában (hogy az üzleti nyelvnél maradjunk), fennáll a delkredere elve. Vagyis az eladó felelős azért, amit eladott. Chamberlain rossz helyen árulta Anglia politikáját. A City ezt nem fogja neki megbocsátani, különösen akkor nem, mikor ez a kis tévedés végzetes üzleti veszteséget is jelent számára.

## Elválasztották telesegetől a bucu:estü terti-asszonyt

Bucurestiből jelentik: Cecilia Weintraub, a férfi-asszony ügyében a törvényszék kimondotta a választ. Ennek értelmében Cecilia Weintraub, alias Carol Eskenazy és Charlotte Neumann megszűntek házastársak lenni, mert az orvosi vizsgálat megállapította, hogy Weintraub teljes mértékben nő

— Fejfájás ellen Beretváspasztila.

## Olcsó kékkövet és pamutot árusítanak a szövetségek

Olcsó kékkövet árusítunk, csak termelőknek, 22 lei 50 bani áron kilogrammonként. Legalább 100 kgr. vételnél, eredeti plombált zsákban 22 lei 25 bani.

Pamutot leszállított áron árusítunk csak fogyasztóknak

Federala „BIHORUL“

Oradea, Strada Saguna 20. (Telefon 35-88.)

## János bácsi

mit szól maga Hughes világkörüli repülő utjához?

— El vagyok ragadtatva. Mégis csak bátor emberek azok az amerikaiak. Igaz, hogy reklámbul csinálta az egészet, azért hogy a nép gyűjjön el a nyujorki világkiállításra. Mindezenre jobb lekrámot csinált, mint Japán az olimpijának.

— Az olimpiász már el is marad. Japán hivatalosan bejelentette.

— Csudálom pedig, különösen a nagy árvíz óta a japánok szorgalmasan gyakorolhatták magukat a marathoni futásban. Amellett pedig Kanton körül a sujdobásba is erősen gyakorolják magukat. Ugy dobájják a bombákat, hogyha a palesztinai arabok látnák, az irigységtől megpukkadnának.

— Vajjon tényleg polgárháboru lesz a palesztinai zavargásokból?

— Én úgy veszem észre, hogy már is az van, mer' hogy az angolok itt is nagyon érvényesítik a be nem avatkozás elvét. Igaz, hogy itt be kéne avatkozzanak, mer' erre kötelezőcsíget vállaltak, de hát az angol alsóház most más sal van elfoglalva, még pedig azzal, hogy megértették-e Sandisz képviselő mentelmi jogát vagy sem. A Sandisz mentelmijét sértették meg, oszt mégis a hadügymintyiszternek kell elmenetelni.

— Hát vajjon az igaz, hogy Chamberlain belebukik a spanyol polgárháboruba, vagyis abba, hogy az olasz—angol megegyezést nem sikerül életbe léptetni.

— Nem tudom, de az bizonyos, hogy ha meg is bukik, akkor se megy Paryolországba önkéntesnek. Péjig esetleg akkor tovább lehet önkéntes, — mint minyiszterelnök vót, mer' egy minyiszterelnököt könnyű megbuktatni, de nagyon nehéz visszahozni Paryolországba.

## CHAMBERLAIN felelősségre vonják

(gy) Az események objektív krónikását, főleg ha hajlandó páholyban érezni magát, különösképpen szórakoztathatják azok a kavarodások, amikbe az ugynevezett jobboldali teoriák és cselekedetek állandóan belekeverednek. Mulatni is lehet rajtuk és ugyanakkor a közeli talán tragikus, de minden esetre kíváncsú bukás szűgyenteli jeleit látni bennük. Ilyen komédia például az is, amibe a derék Chamberlain keveredett a spanyol kereskedelmi hajók bombázása és az angol—olasz egyezmény miatt. Kétségtelen, hogy Chamberlain a kereskedelmi érdekeket képviseli az angol kormányban. Emberemlékezet óta nem volt idő, mikor ennyire Anglia kereskedelmi érdekeit képviselő politikusra tett volna szert a brit birodalom, mint a szószátyár Chamberlain személyében. — Olyan, mint egy kétlábú járó részvénytábla. Egy szava nincsen, ami nem a City érdekeit szolgálná. A City érdekében köttötte meg az olasz—angol paktumot, a City érdekeit védte a Sandys ügyben és a City érdekeit képviseli akkor is, amikor hol Németország, hol a „nemzeti” Spanyolország fele kacsingat rövidlábú (a szó politikai értelmében rövidlábú) szemével...

Viszont, ha valaki rövidlábú, könnyen megeshet, hogy hinárba kerül. Egy rossz lépés örökre eltöri a rossz uton haladó politikus járőrszökezt: lábait, sőt kamatlábait, mit a City bankjaiban eddig oly gondosan és angol precizitáshoz méltóan megőriztenek...

Egy rossz lépés és az ellent-

mondások hírájába keveredik. S a krónikás, aki, mint mondtam, hajlandó páholyból nézni az eseményeket, nem kis elégtétellel állapítja meg, hogy legjobb ut mégis az egyenes ut. Mert, hogy a spanyol ugyan kinek van igaza, azt nem kell újból meg újból feltárni. Semmi esetre sem annak a hadvezérnek, aki nemzetinek titulálta magát és morokkal, olaszokkal, német pilótákkal ront önönházájára. Ez oly egyes igazság, aminél egyenesebbet és kedvesebbet elképzelni nem lehet. Ezt azonban olyan rövidlábú öregur (értve ezalatt a politikai rövidlátást), mint Chamberlain, nem látja meg. Ő a City kalkulációiba mélyed és paktumot köt az olaszokkal, mert hiába, az olasz kormány valamikor nagy áldozatot hozott a Citynek, leverte a szocialistákat. Ezt nem szabad elfelejteni olyan üzletembernek, mint Chamberlain.

Ezután következik azonban a hinár: az olasz kormány — tradícióihoz híven — nem tartja be a megkötött egyezséget.

Nyájas olvasó, bizonyosan szívesebben maradsz a magad életében nyújtott képzeteknél, s szívesebben ismered meg így a külpolitika nehéz képleteit. Nos, képzeld el, hogy munkaadódnak, a nagy részvénytársaságnak, teljes lelkesedéssel, sőt egzisztenciád feltételével ajánlottál egy üzletfelet, aki most nem akar fizetni. Ha nem is kéri számon tőled: akkor s kényelmetlenül érzed magad zavarban vagy inkorrekt védedenced miatt. Nézd csak, — Chamberlain ugyanígy vergő-

# Ami Angliát izgalomban tartja

## A Sandys-ügy pontos ismertetése

London, július 16. Már napok óta forr és kavargó az angol politikai élet. Miniszterek bukásáról, a kormány megindulásáról beszélnek, a képviselők felháborodása szétfűzi a pártkereteket, a külpolitikai események háttérbe szorulnak a parlament folyosójára, hol a legválságosabb napokban is idegesítő nyugalom honol, izgatottan összeverődő csoportok vitájától hangos. Mi történt tehát?

A konzervatív párt egy csoportja — tehát a kormánytöbbséghez tartozó frakció — már hosszabb ideje elégedetlen a brit felfegyverkezés iramával és méreteivel. Winston Churchill és hívei a nagyarányú angol erőfeszítések ellenére azt vallják, hogy még mindig nem történt elég a brit légi és tengeri haderő, valamint a légvédelem fensőbbségének biztosítására.

Duncan Sandys konzervatív képviselő, a kormánypárt egyik fiatal tagja ilyen természetű interpellációra készült.

Mielőtt betértesztelte volna a légvédelem fejlesztését követelő interpellációját, az angol parlamenti szokásoknak megfelelően előzetesen informálta az érdekelt miniszteriumot interpellációja tartalmáról. Az erre vonatkozó levél nem közölt, hanem a miniszter kezébe jutott, hanem a szokásos hivatalos úton, mindenekelőtt az Army Council, vagyis a Legnagyobb Katonai Tanács asztalára került. A magasrangú vezérkari tisztekből álló tanács, mely a brit véderő legfelsőbb szerve, nagy megdöbbenéssel foglalta Sandys értesítését. A levélben felsorolt tények azt bizonyították, hogy a képviselő a legbizalmasabb titokként kezelt adatok birtokába jutott. Ezek az adatok olyan természetűek voltak, hogy a jövő ellenség kezében veszélyeztethették volna London eredményes védelmét.

Ma még tisztázatlan, hogy a további kár illet a felelősség: a miniszterelnököt, a hadügyminisztert, vagy az attorney-generalt? Vagy mind a hármat? Tény az, hogy sir Donald, koronaugyész, magához kéri a képviselőt és információjának kiszolgáltatására akarja kötelezni. Sandys természetesen megtagadta ezt. Mire, legfőbb koronaugyész az ynevezett Official Secrets Act szegte ellene. Ez a törvény a sajtóságokban gazdag ország egyik érdekesebb terméke, törvénykönyv a hiányát pótlására készült az első Official Secrets Act, amely szigorú büntetéssel sújtja mindazokat, akik oly vázla-

tokat, dokumentumokat, információkat szolgáltatnak ki, melyek az ellenség céljaira felhasználhatók.

E törvény jogosságát és helyességét senki sem vitatja, 1919-ben és 1921-ben azonban még a háború hatása alatt, olyan módosítások csuszak be az angol törvénykönyvbe, melyek tulmennek az eredeti célon és mint kiváló angol jogászok mondják, alkalmasak arra, hogy bürokráciának védelmet nyújtsanak a kellemetlen kritika ellen. Vagyis az eredeti nemzetvédelmi cél elhomályosult. A parlamentben és a sajtóban már hosszabb ideje hadjárat folyik e visszafogókhoz vezető törvényhozás ellen, de a felháborodás csak most tört ki elemi

erővel, amikor a népképviselőket egyik tagját fenyegették az Official Secrets Act következményei.

Tudniillik, a valaki megtagadja az informátor megnevezését, két évig terjedő börtönbüntetéssel sújtható. Az attorney-general és a képviselő között lefolyt, de másképp és másra a legfelsőbb koronaugyész állítólag Sandyst figyelmeztette, hogy hallgatása esetén két évi börtönbüntetés várhat rá.

### Mentelmi jog.

Bár nagyon valószínű, hogy ez a fenyegetés csak inkább elvi alapon, mint gyakorlati céllal történt, Sandys a parlament következő ülésén be-

jelentette mentelmi joga megsértését és a Speaker, vagyis a házelnök védelmét kérte az inzultussal szemben. Bejelentése roppant izgalmat váltott ki az alsóházban, mely 24 órával később fokozódott, amikor kiderült, hogy az Army Council, nem várva be a parlament állásfoglalását, még egy lépéssel tovább ment: elrendelte a katonai vizsgálatot és a tárgyalásra megidézte Sandys képviselőt, hogy tiszti minőségében egyenruhában jelenjen meg a katonai vizsgálóbizottság előtt.

A Speaker azonnal összehívta a mentelmi bizottságot, amely egyhangulag kimondotta Sandys képviselő mentelmi jogának megsértését: a parlament nyomására a kormány utasította a katonai hatóságokat, hogy a vizsgálatot függeszse fel és a fiatal Sandys a parlament jogaiért való nyílt kiállása révén ugyyszólván nemzeti hős lett.

Ennyit kell tudni mindenkinek a Sandys-ügyről.

## Letartóztatták a satumarei fogház volt vezetőit

### Súlyos hivatali visszaélésekkel vádolják a vizsgálati fogságban levő tisztviselőket

Iamandi igazságügyminiszter satumarei tartózkodása alatt a fogház ügyvezetésének felülvizsgálásánál behatóan érdeklődött azon súlyos vádak iránt, amelyek szerint dr. Burcus Traian volt fogházigazgató, Mărcus Cornel volt főkönyvező és Cozmovici Virgil, a fogház egykori titkára súlyos visszaéléseket követtek volna el. A miniszter utasította Vlad Enescu vezetőügyészt, hogy a gyanúsított tisztviselők ügyében a legszigorúbb nyomozást vezesse le.

Vlad Enescu vezetőügyész dr. Burcus Traiant, Mărcus Cornelt és Cozmovici Virgilt maga elé idézte és mindhármasukat pedig Drăgutescu vizsgálóbíróhoz tette át. A vizsgáló

bíró a volt főtisztviselők ellen letartóztatási végzést adott ki, amelyet a törvényszék Popu-dr. Ungur bírálóból álló vádtanácsa jóváhagyott. A vádtanács előtt dr. Burcus Traian képviselőjében Zăicu Gh. Felician, Mărcus Cornel képviselőjében dr. Dersidean Ioan és dr. Benedek Pál jelentek meg. A védők a vizsgálati fogság jóváhagyását kérték, hogy a magu-

kat ártatlannak mondó gyanúsítottak állandóan a vizsgáló hatóság rendelkezésére állhassanak s ezáltal ügyüket mielőbb bíróság elé vigyék.

Drăgutescu vizsgálóbíró a nem mindennapi ügyben tovább folytatja a kihallgatásokat. Dr. Burcus Traian és Mărcus Cornel vagyonára 700 ezer lej erejéig büntügyi zárlatot vezettek.

## Előléptetések az oradeai rendőrtisztviselői karban

Calinescu belügyminiszter a rendőrtisztviselő karban több

előléptetést és kinevezést eszközölt. Az oradeai rendőrtisztek közül Zăglobiu Aurelian jogvégzett helyettes komiszárt, II. osztályu komiszárrá léptették elő. Roman Ilie volt valea lui mihaili rendőrtisztet, helyettes komiszári rangban az oradeai rendőrségre helyezték. — Petrescu Gheorghet kinevezték az oradeai rendőrségre II. osztályu komiszári rangban. — Neamtu T. Marcel, Oprescu St. Gheorghie és Teodorescu Octavian detektiveknek nevezték ki Oradeára. Az oradeai kveszturához tartozó rendőrségek közül Contiu Victort II. osztályu komiszári rangban Salontára, Mosceanu Gheorghet Episcopia Bihorra nevezték ki. — Jurj Traiant és Dinescu Gheorghet Salontara, illetve Episcopia Bihorra nevezték ki detektiveknek.

## VIZUMOKAT a leggyorsabban intéz lapunk kiadóhivatala:

|                                   |         |
|-----------------------------------|---------|
| Magyar vizum . . . . .            | 575 Lei |
| Magyar vizum átutazásra . . . . . | 280 Lei |
| Cseh vizum . . . . .              | 110 Lei |
| Német vizum . . . . .             | 900 Lei |
| Svájci vizum . . . . .            | 610 Lei |
| Lengyel vizum . . . . .           | 830 Lei |
| Francia vizum . . . . .           | 520 Lei |

# „Ferenc Károly császár” meghívja Hitlert az oradeai elmekórházba

Látogatás az oradeai „zöld fedelűben” ahol most a miniszter rendeletére jobb helyzetbe kerülnek a betegek

Hirt adtunk róla, hogy Marinescu tábornok egészségügyi miniszter Bucurestibe való visszaérkezése után kijelentette a „Romania” munkatársának hogy szemleutja során többek között az oradeai elmekórházban sürgősen orvoslásra váró állapotokat talált. Az épület nagyon rozoga, elhanyagolt. A hiányosan öltözött betegek, akik elfutottak a miniszter közeledtére, nagyon rossz benyomást keltettek benne.

Közöltük dr. Rujdea Miklós igazgató-főorvos nyilatkozatát a miniszter észleleteivel kapcsolatban. Tegnap délután látogatunk az elmekórházba. — hogy mi is meggyőződjünk a való helyzetről.

Nem kell messzire menni, hiszen az igazgató-főorvos is tökéletesen egyetért a miniszterrel abban, hogy az épület renoválása halaszthatatlanul szükséges. A pavillonok faláról hiányzik a vakolat, az épületek ócskák.

Negyven évvel ezelőtt épült az oradeai elmekórház, azóta egyetlen egyszer sem végeztek renoválást rajta.

1 millió 200 ezer leire kóntemplálta dr. Rujdea igazgató-főorvos a renoválás költségeit, de ha az elmekórházat valóban modernizálni akarják,

5—6 millióra lenne szükség.

A legfontosabb természetesen a központi fűtés bevezetése lenne. A „zárt irtézet” ápolójaira nem lehet cipőt és ruhát adni, mert lerugják magukról. Egy szál ingben járnak nyáron télen. Télen tehát erősen kell fűteni, a szobákban egyenletes 20 fokos melege van szükség. Volt esztendő, amikor a betegek üvöltése a szomszéd uccáiba elhallatszott, mert az állam nem adott elegendő fát fűtésre. Ebben a tekintetben már most normalizálódtak a viszonyok, de egy-egy télen

száz vagon fát is elfüthetnek az elmekórházban, a negyvenéves, elavult vaskályhákban.

Ha bevezetnék a központi fűtést, a fele famennyiség is elegendő lenne és 10 év alatt amortizálna a központi fűtés bevezetésének költsége.

A központi fűtésen kívül szükség lenne a kórtermek parkettázására, új ágyak beszerzésére.

Csodálkozva nézünk a főorvosra, aki így folytatja:

— Az én ápolási szisztémám nem a szigor, hanem a gyengéd bánásmód. Amióta az elmekórház élére kerültem, nálunk

nincs kényszerzubbony, és sötét zárka.

— És a dühöngők?

— Dühöngők olyan értelemben, ahogyan a rémregényekben leírják, nincsenek. Vannak természetesen nyugtalanabb betegek, de két markos ápoló meg tudja fékezni őket. — A nyugtalanság soha sem tart néhány percnél tovább. A dühöngő inkább odahaza a családban éli ki betegségét. Az intézetben társait utánozza, hallgat vagy magában beszél.

Valóban... Az igazgató főorvos kalauzol bennünket a pavillonokban. Mindegyik pavillonnak külön udvara van. A betegek ilyenkor nyáron az udvaron tartózkodnak. Huszan, harmincan ülnek egy padon egymás mellett olyan békésen, mintha a vasúti váróteremben volnának. Csak arcukról ri le a degeneráltság, szemükben foszforeszkál az örület fénye.

Az egyik pavillon ajtaját egy furcsa öltözötű férfi nyitja ki. Különös sapkát visel. Valahonnan ismerős. Vajjon ki lehet? Nem hagy sokáig kétségben, bemutatkozik:

— A makk-király vagyok.

Mellette egy bárgyu ifju áll. Biztosan ő a tökfilkó.

## Vilmos császár nincs megelégedve

Az elmekórház legérdekesebb és egyik legrégebbi lakója — amint ezt már az olvasóközönség is tudja, „Vilmos császár”. Több mint 20 év óta lakója az intézetnek. Nemcsak lakója, de — tulajdonosa is. Ő parancsol itt mindenkinek és nagyon tud haragudni, ha háztáskörébe beavatkoznak, vagy pláne ha más császári és királyi cimbitörők kétségbevonják az ő egyeduralmát.

Egy külön császári padon fekszik hason, pipát szorongat foga közt. Az igazgató kellő reverenciával tesz neki jelentést:

— Császár ur (a felség cím már nem jár ki neki) a miniszter ur, aki itt járt, nem nagyon

volt megelégedve a látottakkal.

A császár dühös kedvében van.

— Igaza volt. Nagyon rossz minden nincs itt rendben.

— Na-na császár ur. Mi bántja?

— Majd az irodában elmondom. Itt nincs kedvem. Benéznek holnap az irodába és rendet teremtek. Mégis türhetetlen állapot, hogy a belgyógyászati osztályon együtt legyenek férfiak és nők. Ez erkölcsstelen...

## A cimbitörők

Ha így van... valóban erkölcsstelen... de valószínű, hogy a császárt egy női beteg ugrathatta, ezért haragszik. A nőket szidja.

Kiderül azonban, hogy más is bántja.

— Már azt sem tudom, ki vagyok én itt. Mindenféle

## »En elmegyek Hitler helyére, ő pedig jöjjön ide a hármaspavillonba«

A konyhában azonban mégis találunk egy imbecilis németet. Valahonnan Ausztriából került ide munkásnak és itt Oradeán megbolondult. Őt csufolják Hitlernek. Pedig, mint kiderül, — nem is hitlerista, sőt...

— Tudod-e, hogy Hitler már Bécsben van?

— Tudom.

— És te hitlerista vagy?

— Nem. Hitler a zsidók ellen van. En azt tartom, hogy minden ember egyforma...

— Szóval nem is akarsz visszamenni Németországba?

— De elmennék néhány barátommal együtt gépfegyveresen, Hitlerhez. Hogy cseréljünk. —

maradt itt Vilmosnak, meg Habsburg Károlynak nevezik magukat.

— De a miniszter ur — erősödik az igazgató — az épülettel sem volt megelégedve.

— Ilyen kis dolgokkal én nem foglalkozhatom, — mondja Vilmos császár. Majd bemegyek az irodába és rendet csinállok.

— De pénz kell hozzá.

— Lesz pénz is. Csak teljesítsék parancsaimat.

A multkor egy ápolónő panaszkodott, hogy nem jó a koszt. Azt válaszoltam neki, hogy én is ugyanabból a kondérból eszem, mint a többiek. Ha nekem jó, nekik is legyen jó... — És jöjjenek ki a rendőrök, akiket a multkor kihívtam. A portás elkergette őket. Elcsaptam nyomban a portást... Rendőrök nélkül nem tudok rendet teremteni...

Vilmos császár... A doorní metét már mindenki elfelejtette, csak az elmekórházban ápolják emlékét...

Megkérdezem az igazgató-főorvost, hogy modernebb kiadásu nagyzásihóbort nem akad-e Hitler, Mussolini, vagy Franco tábornok...

— Nincs. Egyetlen egy sem. Csak a háborúelőtti császárok és királyok.

A Hitlerék ugylátszik, magánszanatoriumba vonulnak.

En kerüljek az ő helyébe, ő pedig jöjjön ide az én helyembe, az elmekórház harmadik számú pavillonjába.

...Nem is olyan bolond — fogják önök mondani. Hogy került ez az elmekórházba?

— Hogy hívnak?

— Ferenc Károly császár.

(Igy már érthetőbb).

Az elmekórházban jelenleg 301 ápol van. 30 százalék szilistikus elmebeteg, 10 százalék alkoholista. Nagyon sok a máliária okozta örület.

Az idegbetegek és örültek száma az orvosi statisztikák szerint napról-napra nő...

(p. m.)

## Agyonszurta vadházastársát

Bucurestiből jelentik: A vágóhid-negyedben tegnap reggel megdöbbentő bűntény történt. Mihailache Constantinescu címestő már 16 éve vadházasságban élt egy Tudora Rog nevű asszonnyal, aki 20 évvel volt fiatalabb nála. Tudora Rog az utóbbi időben elhidegült vadházastársától és annak legjobb barátjával, egy másik címestővel költözött össze. Constantinescu Mihailache továbbra is üldözte szerelmével vadházastársát és tegnap reggel, amikor összetalálkozott vele, előbb kérte, hogy térjen vissza, majd kirántotta zsebkését és gyom-

ronszurta szerelmesét. Tudora Rogot haldokolva szállították kórházba, a féltékeny címestő pedig önként jelentkezett a rendőrségen.

Nagy mennyiségű új férfi és női kelme-maradékok érkeztek

Steiner maradékoshoz  
Calea Victoriei 3.  
az udvarban balra

**10.000 lei  
havi keresetre**

tehet szert gyártási recepteim megvétele által. - Szappan, cipőpaszta, mustár stb. Erdekldést a kiadóhivatalba kérek hétfőn és kedden.

**A szerelem mindent legyőz****A csodaszép Catherine Hepburn kedvéért repülte körül HUGHES a töldet**  
**Meghódította a filmet, a gépgyártást, a legszebb színésznő szívét Hughes, a modern meselovag**

A newyorki világkiállítás repülőgépe minden eddigi repülő teljesítményt maga mögött hagyott. A „Loockheed” két motoros, 120 lóerős, a modern repülés és technika minden vívmányával el volt látva. De, talán az egész gyönyörűen megépített gépezetnél is érdekesebb a gép vezetője: a 30 éves Howard Hughes.

**Már 13 éves korában találaló**

Hughes 1908-ban született, multimilliomos szülők gyermeke. A szülők a kis gyermek

minden kívánságát teljesítették és a kisfiú a technika iránt érdeklődött. 13 éves korában már feltaláló volt. Hughes az apja birtokán rádió leadó és felvevő állomást épített, amelynek csodájára jártak egész Amerikából. 15 éves korában a sebesség izgatta. Olyan motorcsónakot készített, amellyel megnyerte a floridai bajnokságot. Édesapja halála után a film felé fordult a figyelme és 100 millió dollárral a zsebében beállított Hollywoodba.

— Azért jöttem, hogy filme-

ket csináljak — mondotta Hughes, amikor belépett nagybátyja irodájába, aki akkor az egyik legnagyobb filmvállalat igazgatója volt.

— Filmet nem csinálnak, hanem készítenek — mondotta az igazgató mosolyogva.

— Engem nem érdekel, akár csinálják, akár készítenek. Elég az hozzá, hogy meg van a szükséges pénzem és tudom, hogy mit akarok. Kell nekem egy stúdió, nyers anyagok, gépek, sztárok és... a többi már rám tartozik.

**A film és a levegő hőse...**

A „többi” a „Pokol angyalai”, a „Halállelő” stb. jelentették. Elbűvölő filmek. Producer lett, miután senki nem költött filmre annyit, mint ő. Ami ideje a munkán felül még megmaradt, azt a levegőnek és a repülőgépeknek szentelte.

Természetesen a film világában is feltűnést keltett ez a magas, szélesvállú, jóképű, fiatalember. A hollywoodi film sztárok mind vetélkedtek érte, de ő ezeket a nőket, mind mesésen kitenyészett szépségeknek tekintette, amelyek csak arra jók, hogy dekorálják az ő gyártmányait.

Egy szép napon azonban feltűnt Hollywoodban egy sovány, halvány arcú leány, akinek egyetlen szépsége az állandó lázban égő szeme volt. Kissé félénk, kissé vad volt. Katherine Hepburnnek hívták.

„March ur 4 leánya” című filmben utánozhatatlan produkciót nyújtott. Nem érdekelte csak a művészet és első akart lenni az első között.

**Házassággal végződött**

Hughes, a nők bálványja, érdeklődni kezdett iránta és halálisan beleszeretett. Hepburn kevés érdeklődést mutatott iránta. Mivel azonban egy fiatal amerikai számára semmi sem lehetetlen, mindent elkövetett, hogy meghódítsa szerelme szívét.

Bezárkózott egy titokzatos hangárba és repülőgépet készített. Meghódítani az eget — és meghódítani Katherine szívét is — mondotta Howard Hughes. És 1935 szeptemberében megdöntötte a Los Angeles-Newyork közötti táv világrekordját óránként 527 kilométer sebességgel.

A technika ismét kezében kerítette. Motorokat gyártott, autómobilt, motoros csónakot készített. És titokban élete nagy vágyát készítette elő: a világhírhírű repülést.

Már megnyerte Katherine Hepburn bizalmát. Lehet, hogy a szerelmét is, mert a színésznő azt ajánlotta, hogy induljanak el együtt a világhírhírű utra. Hughes azonban ezt visszautasította. Csak annyit fogadott el, hogy megkeresztelje a gépet, megtöltse a zsebeit cigarettával és engedte, hogy

Katherine felkapcsolja nyakára az általa ajándékozott talizmánt...

Egész Amerika tudja, hogy a világhírhírű utnak házasság lesz a vége.

A világhírhírű repülés dalmalmasan véget ért.

A szerelem mindent legyőz.

**Kitette az uccára a beteg gyermekeket a lelketlen szállásadónő****A cluji Pasteur intézet két oradeai pártfogoltjának felháborító kalandja**

Az elmúlt hetekben Kertész János Digului ucca 23. szám alatti lakos gyermekeit meghátrapta egy kutya. A kutyán veszettség jelei mutatkoztak és a két kis Kertész gyereket betaltták a cluji Pasteur-intézetbe, hogy veszettség ellen kezeljék őket. Clujon azonban a Pasteurben már nem volt hely és ezért a gyerekeket magánháznál helyezték el azzal, hogy naponként be fognak járni oltásra. A gyerekeket Rada Rozalia cluji illetőségű asszony vette gondjaiba és Oradean a szülők azt hitték, hogy a gyermekek biztosan haladnak előre a gyógyulás útján.

Ehelyett tegnap távirati megkeresés érkezett a cluji rendőrség részéről. Az ottani hatóságok az oradeai rendőrségnek táviratoztak és a táviratban közölték, hogy a két kis Kertész gyermeket az uccán találták, csavarogva. A szállásadónőjük, Rada Rozalia, valamilyen okból — talán nem kapta meg a gyermekek eltartásáért járó összeget — a szó szoros értelmében kitette őket az uccára. Ott bolyongtak az uccán, amíg a rendőrség közeget rá nem küldött a siránko-

zó gyerekekre.

A cluji rendőrség kéri, hogy szólítsák fel a szülőket, hogy azonnal jelentkezzenek a gyermekekért. Oradean természetesen azonnal értesítették Kertész Jánost, aki még az első vonattal elutazott Clujra, hogy

a gyermekekről gondoskodják. Most, egyelőre, nem tudják, hogy a gyermekek rendszeren jártak-e oltásra és hogy ezalatt az idő alatt, mióta a szállásadónőjük kitette őket, orvosi felügyelet alatt voltak-e és kaptak-e oltást?

**Aluminiumból fogják a butorokat gyártani**

A divatvilág legújabb szenzációja: az alumínium ruha. A legkönnyebb fémből sikerült a selyemhez hasonlóan finom és hajlékony szálakat készíteni s ezekből az alumíniumszálakból a legváltozatosabb kelméket szövik. Híres divattervezők dolgoznak most az új alumínium modelleken. Hamarosan megjelennek az alumíniumkalapok is. Különbözőben szinte naponta újabb és újabb érdekes alkalmazását fedezik fel az alumíniumnak. Nemsokára megkezdik az alumíniumbutorok nagyban való gyártását. Olyan könnyűek lesznek ezek a butorok, hogy kisgyerekek is ide-oda vihetik. Ami pedig tartósságu-

kat illeti, valósággal elpusztíthatatlanok lesznek. A novemberben megnyíló nagy angol „női kiállítás” az alumínium uralkodik majd. A londoni Olympia palotában, a kiállítás főcsarnokában nagy alumínium-Vénusz fogja hirdetni ennek a fémnek dicsőségét.

**„VULCAN”**  
**tégla gyárban**  
prima idei égetésű kézi  
**tégla** minden  
mennyiségben kapható. Kút  
tégla is raktáron.

## Mit tartalmaz az eviani „nyolc pont”

Evianból jelentik: A menekültügyi konferencia pléruma elé terjesztett határozati javaslatokat végleg megszövegezték. A határozati javaslat, amely ilyen módon minden bizonytalanságot elhárítva fog válni, nyolc pontból áll:

1. A konferencia teljes együttérzéséről és rokonszenvéről biztosítja a politikai, faji és vallási türelmetlenség áldozatait.

2. A konferencia hálás köszönetét nyilvánítja Roosevelt elnöknek, igazi emberiségértől áthatott eljárásáért, amellyel a német és az osztrák menekültek problémáját megoldáshoz akarja juttatni.

3. A konferencia elhatározza, hogy állandó szervet létesít a menekültügyi probléma megoldására és e szerv mellé állandó végrehajtó bizottságot állít, amely aug. 3-án Londonban már ülést is tart.

4. Az állandó szerv és a végrehajtó bizottság élén egy elnök, négy alelnök és egy igazgató foglal helyet. Ezeknek feladatává teszi a konferencia, hogy érintkezést keressenek az ugynevezett „kivándorlási” országokkal. A végrehajtóbizottságban az Amerikai Egyesült Államok, Anglia, Franciaország, Délamerika és az egyik Skandináv ország delegátusa vesz részt. A menekültügyi szerv igazgatói hivatalának költségeit az Evianban képviselt államok együttesen viselik megfelelő arányok szerint felosztva.

5. A konferencia tudomásul veszi az albizottságok jelentéseit és kijelenti, hogy a menekültügyi alap létesítésénél a lehetőség szerint olyan kvótális hozzájárulásokat fog kérni, mint amelyeket az egyes államok képviselői a bizalmas megbeszélések során felajánlottak.

6. A konferencia örömmel veszi tudomásul, hogy a Népszövetség átfogó menekültügyi organizációt akar teremteni és máris felajánlja támogatását a népszövetségi szervezet számára.

7. A konferencia sürgős felhívással fordul a különböző országokhoz, amelyeket arra kér, hogy egyfelől bocsássák be a lehetőség szerint a menekülteket, másfelől pedig segítsék elő a menekült-kérdés anyagi előfeltételeinek megteremtését.

8. A konferencia annak az óhajának ad kifejezést, hogy bár csupán a német és osztrák menekültek ügyében hívták össze, — minden menekült problémáját nemzetközi úton, mielőbb oldják meg és eleve gondoskodjanak az esetleges eljövendő emigrációkról is.

Igy hangzik a konferencia határozati javaslata, melyet mint tudjuk, határozattá emeltek.

## Bölcstől a sírig

fejt meg élete sorsát

**MYRIAM**

miniszteri engedélyezett grafikus, Kegele Ferdinand 7-a

# IPAROS UJSÁG

## Ma ül össze Sighisoaran az „Iparos parlament előkészítő bizottsága”

Ismeretes, hogy az iparos-ság országos mozgalmát indította az ugynevezett „Iparos Parlament” megalakítása céljából. Az Iparos Parlament előkészítő bizottsága vasárnap

Sighisoaran ülést tart, amelyen az ország különböző részeiről 100 iparos-kiküldött vesz részt. Az előkészítő bizottságba kiküldött tagokat Sighisoarara egy hetes bizottság fo-

gadja. Az értekezlet vasárnap délelőtt 10 órakor veszi kezdetét a Csillag szálló nagytermében. Az értekezlet eredményéről beszámolunk.

## Ki tekinthető kisiparosnak -- az adótörvények szerint

Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium az új adótörvényekkel kapcsolatban részletes magyarázó körlevelet küldött szét a pénzügyigazgatóságoknak. A körlevelet közzölte a hivatalos lap.

A körlevél elsősorban tisztázza, hogy kik értendők „fizikai munkás” elnevezés alatt és kikre vonatkozik a személy-

zeti adónál a létminimum-levonás. Eszerint azokra, akik személyi szolgálatot végeznek (pincér, boltiszolga stb.)

Máshelyütt a körlevél véglegesen szabályozza, hogy az adótörvény alapján ki tekinthető kisiparosnak vagyis a „patehta fixa”-ba ki sorozható be és forgalmi adómentességet ki élvezhet? Eszerint kisiparosnak tekintendő, aki: 1.

tagja a Munkakamarának (falusi iparosokra ez a feltétel nem kötelező), legtovább 7 munkással dolgozik (tanoncok nem számítanak ebbe a számba), 3. mesterkönyvvel és igazolvánnyal rendelkeznek, 4. nincsenek 5 lőerőnél nagyobb teljesítményű gépeik, 5. áruikat nem árusítják üzletben és bizományi lerakatba sem adják ki.

## Kinevezték a munkaügyi alap ellenőrző bizottságát

Oradea, július 16. Ralea munkaügyi miniszter kinevezte a „munkaügyi alap” kezelését ellenőrző bizottság elnökévé Ficsinescut, az ÜGIR delegátusát, tagokul pedig Iosif Jumanca (munkás-delegátus), Constantin I. Șerbant (magántisztviselő), Gh. I. Ciriac (kisipa-

ros), szakértői minőségben pedig Gh. Balif mérnököt, Demostene Botez ujságíró, a „Dreptatea” főszerkesztőjét, Enescut, a Betegsegélyző-pénztár igazgatóját és Stavri Cunescut a minisztérium vezérigazgatóját.

A férfiszabó iparosok folyó hó 25-én, hétfőn este 8 órakor taggyűlést tartanak, melyre a napirendi pontok fontossága végett minden egyes szabóiparos megjelenését kérjük. — A Vezetőség.

A cipésziparosok választmányi ülését kedd este 8 órakor tartják.

A Kisiparos Liga ajtóbizottsága szerdán este 8 órakor tartja ülését.

Folyó hó 20-án este 8 órakor a Kisiparos Liga ügyvezető bizottsága ülést tart, amelyre az érdekelt tagok pontos megjelenését kérjük. — Az Elnökség.

A nőiszabó iparosok folyó hó 25-én este 8 órakor taggyűlést tartanak. Napirend: Ismertetése a munkaügyi inspektorátus által kapott átiratnak, mely a szakvizsgákkal kapcsolatosan foglalkozik. — A Vezetőség.

## Greta Garbo és a borsó

A rossz borsótermés miatt nem jöhetnek a Greta Garbo filmek Romániába?

Páris, július.

Az amerikai filmgyárak párisi központjaihoz rendkívül érdekes jelentések érkeztek arról, hogy az amerikai filmek az idén... a rossz borsótermés miatt nem jöhetnek be Romániába. Ugyanis Amerika és Románia között clearing-egyezmény áll fenn. Amerika olyan mértékben adhatja el vagy használhatja ki filmjeit Romániában, amilyen mértékben ez a kompenzációs pénztár lehetővé teszi számára. A kompenzációs pénztárt amerikai oldalról a film, romániai oldalról pedig a borsó alimentálja. Tehát amerikai szempontból is kitűnő borsótermésre van szükség, hogy ez ellensúlyozza a filmek kihasználását.

Ez évben a tavaszi fagyozás miatt a romániai borsótermés negyven százalékkal kisebb, mint az elmúlt esztendőben. Így Amerika rem tudott annyit borsót vásárolni, hogy elegendő filmet vihessen be Romániába. Ilyenképpen a hollywoodi sztárok minden törekvése, romániai vonatkozásban, az idén falrahányt borsó marad.

Nyilván a humor világába tartozik az egyébként komoly, Paris-Midirek az az értesülése, hogy Greta Garbo, Robert Taylor, Clark Gable és a többi amerikai filmnagyságok sok romániai rajongója borsótermelésre adja magát, hogy kedvencét ne kelljen többé nélkülöznie.

## SPORT

# Hogyan mult ki a CAO?

A fővárosi sportsajtó nem vesz tudomást az országra szóló botrányról

A Nemzeti Bajnokság határozata, amely elutasította a CAO felebbezését és ezzel a CAO-t kiejtette az A) Divíziós csapatok sorából, országsszerte feltűnést keltett. A CAO multja — de még a jelene is — érthetlenné teszi, hogy a zöld-fehérekkel szemben ilyen sportszerűtlenül, ennyire szemmel látható rossz indulattal jártak el. A Nemzeti Bajnokság bizottságánál, csak a sportlapok eljárása jellemzőbb. A lapok egyáltalán nem ismertették az affért és úgy akarták feltűntetni, mintha semmi sem történt volna és a Phönix a legnagyobb rendben megnyerte volna a meccset. A CAO betérjesztett valami felebbezést, de nem komoly. Három sorban jelentették, hogy a Nemzeti Bajnokság bizottsága ma, vagy holnap tárgyalja a CAO felebbezését. A sportlapok a felebbezési tárgyalás lefolytatásáról sem számolnak be és egyedül az „Universul Sport” mutat annyi függetlenséget, hogy ismerteti a tárgyalás lefolyását.

A CAO-t Vogel Alfons képviselte, aki ismertette a körülményeket, amelyek levonulásra késztették a CAO-t. Hangsúlyozta, hogy a CAO különben sem saját kezdeményezéséből vonult le, hanem a rendfentartó kirendeltség parancsnoka utasítására. A bíró és szövetségi kiküldött jelentéseit hamisaknak jelentette ki.

A Phönix képviselője szerint hamis bírói jelentés nem létezik. A bíró és a szövetségi kiküldött szuverén és jelentéseik nem vonhatók kétségbe. Amennyiben Costel Radulescu — mint a CAO által örökre törölt bíró — szövetségi kiküldött jelentése nem fogadható el, ott van a bíró jelentése, amely egyedül mérvadó.

De miért küldtek ki olyan szövetségi kiküldöttet, akinek jelentése nem fogadható el?

Ezek után természetes, hogy elutasították a CAO-nak azt az előterjesztését, hogy adjon a bizottság haladékok további tárgyi bizonyítékok benyújtására. A határozathozatalt pedig másnap délelőttre tűzték ki. A határozat szövege pedig már ismeretes...

Az üvegdobálások miatt

**Kizárják a román csapatokat a K.K.-ból?**

Luchide Octav, a román szövetség főtitkára hazaérkezett Genovából, ahol a Genova-

Rapid mérkőzés alkalmával megbeszéléseket folytatott az olasz szövetség vezetőivel. A főtitkár kijelentette, hogy az olasz szövetség vezetőjével A ütközéssel fogadták a vasárnapi Ripensia-Ferencváros mérkőzésen történt üvegdobálásokról érkező híreket. A bucarestii események a K.K. szűkebbkörű értekezlete elé került, s félős, hogy a bizottság szigorú megtorlásokkal fog élni. A fővárosi sportlapok aggodalmukat fejezik ki, hogy

## Kényszerlakhelyet jelöltek ki három volt legionárius részére

Bucurestiből jelentik: Köztudomására hozatik, hogy a 14.640—1938 számú miniszteri rendelet alapján kényszerlakhely jelöltetett ki a következők számára, akik a légioná-

rius mozgalomban tevékenykedtek: Bozantan Victor kereskedő Oradea, Posteuca Vasile tanár Hotin és Strugaru Dumitru ügyvéd Orhei. A nevezettek, akik elfűntek lakhe-

lyeikről, felszólítatnak, hogy jelentkezzenek az illetékes hatóságoknál, mert különben úgy ők, mint rejtegetők büntetésben részesülnek.

## Súlyosan elítélték az amerikai nemzeti szocialista vezéreket

Washingtonból jelentik: A riverheadi (Long Island) törvényszék tegnap hozott ítéletet az amerikai német nemzeti szocialisták pártvezetőségének bűnügyében. Mint ismeretes, annak idején „állam és kormányzati rendszer elleni

izgatás” címén tettek bűnvádi feljelentést a párt hat vezetője ellen. A tegnapi tárgyalás végéreményeként a riverheadi törvényszék az egyesületet 10 ezer dollár pénzbüntetésre, az öt vádlottat 1—1 évi börtönbüntetésre és 500—500 dollár

pénzbüntetésre ítélte. A pártelnököt a büntetés felfüggesztése nélkül ítélte el. A vádlottak ellen azt az 1932-es törvényt alkalmazták, amelyet annakidején a Klu-Klux-Klan terrorszervezet ellen foganatosítottak.

## Amit a Paracel-szigetekről tudni kell?

A Paracel-szigetecsoporthoz, amelyen most farkasszemet néznek egymással a francia és japán csapatok, tulajdonképpen számtalan apró koralzátonyból áll. E koralzátonyok kétszázötven kilométernyire esnek keletre francia Indokínától és nyolcszázötven kilométernyire délre a Hainan-sziget csucsától. Teljesen lakatlanok, szabályos időközönként tájfunok és egyéb trópusi viharok seprik végig. Se szeri se száma azoknak a hajóknak, amelyek zátonyra futottak a körzetükben; nyilván ezért nevezi a babonás hajós nép ezt a sziget csoportot a „Halálszigetek”-nek. Egy helyszínen járt utas érdekes leírást ad az egyik francia lapban a legnagyobb Paracel-szigetről: az „Amphitrite”-ről.

— Vagy másfél óráig jártunk már a koralzátonyokon — meséli az utas — anélkül, hogy emberi teremtménnyel találkoztunk volna. Olykor hatalmas sziklafalakak kellett megmászunk, olykor több száz méter mély szakadékok nyíltak meg előttünk. Növényzetnek nyoma se volt; lépésünk zajára ezer meg ezer patkány menekült üregeikbe. A másik állat, amelyikkel találkoztunk, a sirályoknak egyik válfaja. Amint közelükbe érkeztünk, a nagy fehér madarak olyan tömegesen keltek szárnyra, hogy jóformán elsőtépték az égboltot. A sziget nyugati részén végül füves talajra bukkantunk. Nehezen haladtunk előre, mert bokáig süppedtünk egy ragadós, fekete anyagba; a guanóba. Ezt

a guanót a japánok hónapok óta hajórakományszámra szőlítják el a Paracel szigetekről, miután a leghasznosabb trágyák egyike.

A francia-japán vetélkedés a „Halál-szigetek” birtoklásáért természetesen stratégiai okokból tört ki. Mert bármilyen jelentéktelenek is a Paracel-szigetek letelepülés, vagy földmívelés szempontjából, a modern hidrolánoknak elsőrendű támpontul szolgálhatnak s fontos szerepet játszhatnak az indokinaí vizek ellenőrzésében.

### Fegyelmi elé állítják Sibiu kisebbségi tisztviselőit

Bucuresti, július 15. A belügyminiszteriumba jelentés érkezett, hogy a sibiui városban kisebbségi tisztviselői nem hajlandók román nyelvvizsgára állni. A miniszterium fegyelmi eljárást indít az illetők ellen.

fejfájás  
ellen  
Betrás  
parztilla!

szól lehet a román csapatok kizárásáról a K.K.-ból.

Kisorsolták a Nemzeti Bajnokság mérkőzéseit. A Nemzeti bajnokság bizottsága kisorsolta az 1938—39. évi baj-

nokság első fordulóját aug. 21 napjára. Az első forduló mérkőzései: Rapid—Juventus, Venus—Ripensia, Sportul Studentesc—AMEFA, Phönix—UDR, Chinezul—Tricolor, Gloria—Victoria.

# Hamis nyomon

— Regény — 4

— Nem vagyok olyan bizonyos e felől — mondta Mrs. Hallett. — Az az érzésem, hogy idején és beszélni fog velem... mégpedig némsokára, legalább is ez az előérzetem.

— Édesem, ne gondold nyersnek, de legutóbbi két előérzetem nem vált be. És tudod, hogy nem szeretem az előérzeteket... Mellesleg, amióta ezt a meglehetősen kényes témát érintettük, mindig szerettem volna megkérdezni tőled... csak hogy nem mertem, hogy a mi építészünk volt-e az a Mr. March, aki Selkirk ellen vallott annak idején a főtárgyaláson?

— Igen. Nagyon meglepett, amikor megtudtam. De persze, Mr. March sohasem tett erre célzást és így nem feszélyezett a dolog.

— Furcsa, hogy annyi ember közül éppen őbele botlottunk!

— Ó, nem is olyan furcsa! — felelte Mrs. Hallett. — Nagyon kevés műépítész van, aki vállalkozhatott volna a Cordways-kastély átalakítására és ő a legjobb építészek egyike... De más valami a furcsa!

— Mi az, drágám?

— Hogy ez a March olyan gyorsan haladt előre. A tárgyaláson úgy látszott, hogy már holnapra él. Most pedig hirtelen, előkelő állása van és igen nagy vagyora. Pedig nem lehet idősebb, mint te, bár hatvanévesnek látszik... Ugy sejtem, hogy te nem kedveled őt, George. Bevallom, hogy nekem sincs nagyon iryemre. Az ajkai olyan idegessé tesznek.

— Rideg ember — ismerte el Hallett. — Ugy véltem, hogy kerüli a társaságomat, de, persze, ezt a bírói tárgyalásnak tulajdonítottam. És mégis, amikor találkoztunk, a modora... például ez a ma délutáni találkozásunk. Amikor megmondtam neki, hogy nem jöhetek előbb a Cordways-kastélyba, mint félhatkor, határozottan megkönnyebbültnek látszott és azt mondta, jó lenne, ha te már ötkor ott lennél, hogy megbeszélne velem a művészeti kérdéseket és aztán később majd velem intézi el a gyakorlati részt... és hogy mindent meg fog tenni, hogy ne alkalmatlankodjék egyikünknek sem. Barátságosan viselkedés. Egészen más az unokaöccse...

Felesége gyors mozdulattal elhallgattatta. Kivülről léptek és hangok hallatszottak, utána betaszították az ajtót.

— Halló, drágám! — kiáltotta egy fiatalos hang. — Vélünk jöttök? Raynek páholya van.

(Folytatjuk)

NYOMATOTT PASZTOR EDE  
CÉGNEL ORADEA

## APRÓHIRDETÉSEK

Az apróhirdetés ára szavanként 2 lei. A legkisebb hirdetés 10 szóig 20 lei. A rumba igazoló-jegy, szelvényei ellenében 10 szavas apróhirdetést 10 lejért közlünk. Jelíggel, vagy „cim a kiadóban” jelzéssel feladott hirdetéseknel 10 lej pótdíj fizetendő. Csak válaszbélyeges érdeklődésre válaszolunk.

Előfizetési díj havonta 40 lei — Megjelenik mindennap

### POSTA

36 jelígre levél van a kiadóban.

### ALLÁS

Lapárosokat és bevezetett helyekre lapkihordókat úgy helyben, mint vidéken, jó jövedelemmel felvesszünk. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Ügyes, megbízható, erős kifutót keresek. Balázs, Alexandri 34. 2905

Vidéki iparvállalat keres 4 üzemplakatost. Jelentkezni Str. Duca 6. 2914

Önálló varróleányokat felvesz Schwartz-szalón, Str. Matei Basarab 3. 2915

Női konfekcióhoz munkások, munkásnők, tanulóleányok felvételnek. Cim Ungár szücsnél, Piața Mihai Viteazul 14. 2916

Napszámos vincellér és tenésztel felvétetik. Str. Pasteur, Kefegvár. 2917

Szövőasszonyokat roleta szövéshez felvesz „Astra” szövőde, Str. Aurel Vlaicu 20.

Házmeester gyermektelen felvétetik. Cal. Aradului, Bozsák 2919

Molnárt azonnalra felvesznek. Józsa-malom, Seieus. 2918

Állást kaphat: 1 szabó, 1 csizmadia, 1 kerégyártó, 1 asztalos, 1 kovács, 10 cipész. Állami Munkaközvetítő Hivatal Oradea, Str. Cele Trei Crișuri No. 5.

### VÉTEL-ELADÁS

Lakbérleti szerződési nyomtatványok kaphatók a Pásztor Ede cégnél, Piața Mihai Viteazul 4.

Szőlő-gyümölcsös terméssel eladó. Bodnár, Str. Tache Ionescu 45. 2924

Jölvédelmező ház több bevezetett üzlettel eladó. Str. Iuliu Maniu 80. 2923

Eladó kétajtós ruhaszekrény, irodába is alkalmas. Str. Negruzzi 35. 2922

Eladó ház kedvező feltételek mellett 15 ezer leiért. Polona 10/17. Györki-telep. 2921

Eladó Calea Victoriei 39. sz. ház, lebontásból téglá, gerenda, tűzifa mázsája 50 lei. 2925

### KÜLÖNFELE

Keresek bérbe Oradeához közel 20—30 katasztrális hold szántóföldet tanya épületekkel. Cimeket a hely, nagyság és bérösszeg megjelölésével a kiadóba kérek „Kis gazda” jelíge alatt. 2704

## Az öreg fa gazdái

Kié a fa? Ezt az öreg vadgesztenyét a szomszédos telken már hosszú évek óta ismerem. Gyönyörű, dus, lombos óriás; nem értek a faélettanhoz, nem tudom mennyi idős lehet, de az én fiatal diófám fejlődéséből ítélve: régen tulépte már az emberi kor legvégső határát. A telken azóta csak, mióta én lakom mellette, többször cserélt gazdát. Mikor odakerültem, egy öreg néniké volt, aki apjától örökölte. Víznyós kék szeme szeretettel simogatta az öreg fát és gyenge, vén hangocskája büszkeséggel telt meg, mikor azt mondta: az én vadgesztenyém. Az öreg néni hamarosan meghalt, gyereke nem volt; unokaöccsök és hugok kapták meg a telket. Akkor az övék volt a vadgesztenye, de nem sokáig. Elosztani a telket nem lehetett, eladták.

Egy ügynök vette meg, kővér, kopasz ember, kemény kalapját a feje tetejére tolva hordta. Ő nem törődött a fá-

val, nem mondta magának, gyorsan tuladott rajta. Az új gazda vaskereskedő volt, komoly, egyszerű ember, vidékről való. Tisztelte a fát, nem nagyon érezte vele a köztiük levő tulajdonjogi kapcsolatot. Építész jött a telekre, terveket készítették, a család néhányszor a fa alatt uzsonnált, de a kőfalak sem álltak még, mikor a vaskereskedés redőnyét le kellett huzni. A telket, fát, falakat egy magasrangú tisztviselő vette meg. Befejezte a házat, beköltözött. Göggösen birtokolja a vadgesztenyét, leereszkedő jóindulattal van iránta, nem enged kétséget: az övé, csak az övé, lombostul, fehér virágostul, tőle függ, őt szolgálja. De hol lesz már s talán a fia is, sőt unokája, mikor a vén vadgesztenye még mindig ugyanazzal a méltóságteljes közönnyel fog lenézni azokra, akik vastag törzsének támaszkodva, jelentéktelen emberi hangocskán azt mondták rá: az enyém...

## Rádió műsor

VASARNAP

BUCUREȘTI. 7.30 Ritmikus torna. rádióhíradó, a reggeli hangverseny közvetítése, náztartási, orvosi tanácsok. 9.55 Istentisztelet közvetítése. 13.15 Hírek. 13.25 Giurgea zenekar hangversenye. 14.15 Hírek. 19 Időszerű anyag. 19.15 Katonazenekar. 20 Híres énekesek gramofonlemezei. 20.35 Lett dalok. 21 Hírek. 21.10 A Rádiózenekar hangversenye. 22.30 A Postászenekar hangversenye. 23 Sporthírek. 23.15 Operettlemezek. Majd: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Utána közlemények.

BUDAPEST I. 10.30 Hírek. 11-12.10 Egyházi ének és szent beszéd a budavári koronázó főtemplomból. 12.15 Evangélikus istentisztelet. 13.20 Pontos időjelzés. 13.30 Budapesti Hangversenyzene. 14.10 Világhíradó. 15 Hanglemezek. 16 Gazdáknak. 16.45 Dalárdák. 17.30 Előadás. 18 Cigányzene. 19 Előadás. 19.30 Jazz. 20.20 Magyar-német vízpolómérkőzés közvetítése. 20.50 Hegedűszámok. 21.20 Sporteredmények. 21.30 Két egyfelvonásos. 22.15 Hírek. 22.35 A 2-ik honvédegyesztály műsora. 24 Tárclémezek. 1.05 Hírek külföldi magyarok számára.

HÉTFŐ

București. 6.30: ritmikus torna, rádió híradó, reggeli hangverseny, háztartási és orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport, vizállás jelentés, 13.10: Déli hangverseny közvetítése. Közben sport hírek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19 Időszerű anyag. 19.15 Csak Rádió Románia: Lemezek. Csak Rádió București: Zongorahármas. 19.50 A két állomás együtt: Szórakoztató zene. 21.35 Theodorescu hegedűművész. 22.20 Dumitrescu Spiridon énekel. 22.30 Hírek. 22.45 Vendéglői zene. Majd hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Utána közlemények.

Budapest. 7.45: Torna. Utána Gramofon. 8.20: Étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 Énekszámok. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Állástalan Zenészek Szimfonikus Zenekara. 15.35 Hírek. 16 Arfolyamhírek. 17.15 Diákféltő. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Előadás. 18.30 Jazz. 19.10 Előadás. 19.30 Cigányzene. 20.40 Láttam már Budapestet éjjel? 21.30 Hírek. 21.50 Hanglemezek. 22.50 Időjárásjelentés. 23 Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. 24 Hírek angol és francia nyelven. 24.10 Cigányzene. 1.05 Hírek külföldi magyarok számára.